

DARVAS SZILÁRD: KÉT VERS

ELLENSÉG

*Gyakorta gondol ő is énfelém
És eltűnődve formálgatja képem,
Keresztezem sok békés éjszakáját...
Szegény fiú! Ha tudná, hogy megértem!*

*Honnan jöhet? Talán germán az őse,
Hun, longobárd, szelíd szláv vagy helóta?
Az ősi földben együtt szunnyadoztunk
S kergetjük egymást hangos Babel óta.*

*Az életünk oly testvér párhuzam,
Utunk kiszabta galád hatalom,
Sorsok fölött a végtelenbe ível
És összetör a nagy ravatalon.*

*De addig is, lám, versben felköszöntöm,
Kivánok néki békés álmokat,
Hűs nyugtatót ha pattan az idegszál
és jóerőt ha asszonyt látogat.*

*Az elcsent csendet újra megtalálja
S ne vesszen el egyetlen éve sem...
Szobám falán rekedten kong az óra,
Fáradt vagyok. Többet személyesen.*

ÁPRILISI FORGÓSZÉL

*Bitang idő. A nap sehol sincs,
pásztor nélkül maradt a menny,
bőröd alá is homok fészkel
és melledbe harap a szenny.*

*Mint alvajáró úgy botorkál
ki félti tiszta két szemét,
farsangi táncot jár az uccán
minden giz-gaz, piszok, szemét.*

*Az ucca vásott sihederje
trágár viccekkel kavarog,
füledbe sugdos és röhögve
a porba vágja kalapod.*

*Tétova lábad sután bokázik,
állni kevés és járni sok,*

*beleborzongsz, hogy rádüzennek
szemétdombok, kanálisok.*

*A sarki rendőr is szemet húny,
poros csákótól kardig ő,
vén csavargó sercint a földre:
bitang idő, bitang idő!*

A KISPOLGÁRSÁG ÉLETTÖRTÉNETÉHEZ

Irta: BÁLINT ISTVÁN

A kispolgárság problémája a tőkés termeléssel együtt jelentkezett. A középkorban a városi lakosság többségét a kispolgárság tette, amelyhez néhol a szabad parasztság; elég jelentős rétegei járultak. A kispolgár kisüzemi termelése volt a termelés uralkodó formája. A városi kézművesműhelyek tizezrei és a falusi szabad- vagy jobbágyparaszt gazdaságok milliói alkották a termelés alapját. Ebből a kispolgárságból és termelőmódjából — mely minden szétforgácsoltsága ellenére is lényegében árutermelő volt — sarjadzott ki a modern polgárság, hogy rövidesen gyökerestől átalakítsa a termelést. A céhekbe tömörült kézművesek és vásárosok, a jobbágytelkeken vagy kis szabadbirtokon robotoló paraszt helyét a modern tőkés termelés, a nagyipar, nagykereskedelem és nagybirtok foglalta el. Ez a változás nem mehetett végbe a középkori kispolgárságnak a termelésből való kiszorítása nélkül. A mindinkább gépi erővel dolgozó tőkés üzem versenyével szemben a kézműipar tehetetlenül állt. A tőkés termelésben az áru előállításához szükséges átlagos társadalmi munkaidő a gépek alkalmazásával rohamosan csökkent — de csak a gépüzemekben! Amit a kézműves talán csak napok munkájával bírt elkészíteni, azzal a gyár órák alatt elkészült. Az árakat így a gyárak diktálták s olcsóságuk meghúzta a halálharangot a kézművesség és a középkori termelés és elosztás többi szervei fölött. Az angol ipari forradalom idején pusztulásra kárhozott kézművesség dühe a géprombolók mozgalmában érte el csúcspontját. Hasonlóképp a német gazdaság tőkésedése is társadalmi megrendüléseket okozott. (Gerhart *Hauptmann* „Takácsok“ című drámájában az átalakulás kora megrázó irodalmi erővel elevenedik meg.) Az angol ipari forradalom átvonulása a tőkésedő kontinensre a középkori kispolgárság pusztulásának vonulata.

Am a középkori kispolgárság pusztulása nem szüntette meg egyszerűsmindenkorra a kispolgárságot.

„... Azokban az országokban, ahol a modern civilizáció kifejlődött, új kispolgárság támadt, amely a munkásság és a polgárság közt lebeg és a polgári társadalom kiegészítő részeként mindenkoron újból képződik, amelynek tagjai azonban a verseny révén állandóan a proletárságba sodortatnak le, sőt a nagyipar fejlődésével olyan időnek közeledtét látják, amikor a modern társadalomban, mint önálló részek teljesen elenyésznek és a kereskedelemben, a kézművességben, a földművelésben munkafelügyelőkkel és béresekkel helyettesítettnek.“ A Kiáltvány szerzőinek e még 1847-ből kelt jellemzése napjaink kispolgárságára is találó.

*

A kispolgár gazdasági helyzete, eszmevilági és politikai magatartása